

Risico asymmetrische schokken neemt af

Auteur(s):Doornbosch, R.,
Brzeski, C.*Deze rubriek wordt periodiek verzorgd door het ministerie van Financien.***Verschenen in:**

ESB, 87e jaargang, nr. 4376, pagina 691, 27 september 2002

Rubriek:

EU-monitor

Trefwoord(en):

uitbreiding

De convergentie tussen de eu en de kandidaatlidstaten is al voor uitbreiding toegenomen.

Door de mogelijke uitbreiding van de Europese Unie zal de economische convergentie met de toekomstige lidstaten in Midden- en Oost-Europa verder toenemen. Dit is van belang omdat de nieuwe lidstaten op termijn de euro zullen invoeren. De verschillen tussen de landen in Midden- en Oost-Europa en de Europese economie zijn groot, maar anders dan vaak wordt gedacht, niet enorm. Aan de hand van een aantal criteria blijkt dat de economische convergentie en het conjunctuurverband tussen de eu en de toekomstige lidstaten al zijn toegenomen. De theorie van optimale valutagebieden volgend, betekent dit een minder grote kans op asymmetrische schokken (een van de voorwaarden voor een succesvolle monetaire unie) in een toekomstige uitgebreide emu, dan je op het eerste gezicht zou denken.

Sterke handelsintegratie

Met uitzondering van Polen, waar import en export maar 26 procent van het totale bbp bedragen, zijn de kandidaat-lidstaten (kls) kleine open economieën waar de buitenlandse handel meer dan vijftig procent van het totale bbp bedraagt. De eu is daarbij met afstand de belangrijkste handelspartner. Gemiddeld bedroeg de handel met de eu in 2000 meer dan zestig procent van het totaal in de door ons onderzochte landen Hongarije, Tsjechië, Polen, Slowakije en Slovenië. Maar niet alleen de omvang van de wederzijdse handelsrelaties is van belang, ook de samenstelling van deze handel. Als de handel bestaat uit een groot aantal gelijksoortige producten is de kans op asymmetrische industriespecifieke schokken kleiner dan wanneer de handel bestaat uit verschillende producten. [tabel 1](#) laat zien dat de intensiteit van de intra-industriehandel in de kandidaat-lidstaten met de eu is toegenomen. Dit betekent dat de export naar en de import uit eu-landen naar kandidaatlanden in toenemende mate een gelijksoortige samenstelling heeft. De kans op asymmetrische schokken is daarmee afgenomen.

Tabel 1. Indicator van intensiteit intra-industriehandel met eu

	1996	2000
Hongarije	77,2	86,7
Tsjechië	86,0	92,8
Polen	80,2	83,3
Slowakije	83,3	83,5
Slovenië	84,1	84,5

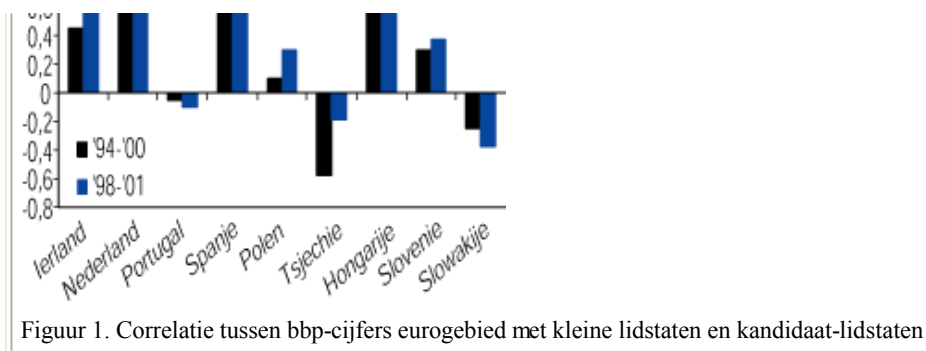
Bron: Eurostat en eigen berekeningen.

De indicator berekent het gemiddelde verschil tussen import- en export-aandelen van de afzonderlijke handelscategorieën. Een perfect identieke handelsstructuur geeft een indicator van 100.

Geen sterk verband bbp groei...

Als wij de conjunctuurontwikkeling aan de hand van het bbp meten, blijkt dat het conjunctuurverband tussen de kandidaat-lidstaten en het eurogebied weliswaar is toegenomen maar nog steeds relatief zwak is. Het correlatieniveau blijft nog onder het niveau in de emu-periferie (zie [figuur 1](#)). Opvallend hierbij is de negatieve correlatie van Portugal die door meerdere eenmalige factoren te verklaren valt (expo-boom, emu-toetreding). De enige kls met een sterk conjunctuurverband met het eurogebied, gemeten via de bbp-groei, is Hongarije. Uiteraard lag de bbp-groei in de meeste kandidaat-lidstaten in de laatste jaren ruim boven de groei van de lidstaten van het eurogebied, hetgeen ook nodig is om economisch verder te convergeren.

Figuur 1. Correlatie tussen bbp-cijfers eurogebied met kleine lidstaten en kandidaat-lidstaten

...wel van industriële productie

tabel 2 laat de correlatiecoëfficiënten met de industriële productie in het eurogebied zien. Een verband is duidelijk te herkennen, met name in Hongarije, Slovenië en Tsjechië. Zowel in de periode van 1994 tot 2000 als tussen 1998 en 2001 is het verband in de meeste kls even groot of groter dan in de landen van het eurogebied, waarbij de industriële productie een kleiner aandeel in het bbp heeft in de bestaande eu-landen.

Tabel 2. Correlatiecoëfficiënten voor de industriële productie van landen met de industriële productie in het eurogebied

	1994-2000	1998-2000	verand. correlatie
Hongarije	0,7	0,8	+0,1
Slovenië	0,6	0,9	+0,3
Tsjechië	0,6	0,9	+0,3
Polen	0,3	0,7	+0,4
Slowakije	0,5	0,7	+0,2
België	0,5	0,9	+0,4
Finland	0,7	0,7	+0,0
Ierland	0,5	0,4	-0,1
Nederland	0,3	0,7	+0,4
Griekenland	-0,0	-0,2	-0,2
Portugal	-0,2	-0,1	+0,1

Bron: oeso, eigen berekeningen.

Conclusie

Al met al zijn er op basis van deze korte analyse aanwijzingen voor een toenemende economische convergentie van de kandidaat-lidstaten, die met de eu-uitbreiding nog versterkt zal worden. De kans op asymmetrische schokken lijkt te zijn afgenomen. Uiteraard hebben we hiermee slechts één van de factoren die van belang zijn voor eurodeelnemers bekeken en moeten de kls nog verdere vooruitgang boeken voordat zij klaar zijn voor de euro.